

Leger i spesialisering del 1 (LIS1)

Utdanningskrav i nytt spesialistløp

Torsdag 31. januar 2019

Kommunelegemøtet, Fevik Strand Hotell

Gruppeveileder for FM, Kjetil Juva

Kjetils kortversjon av historien om turnustjenesten og legespesialisering ...

- **Før:**
 - Medisinstudiet (cand.med)
 - Turnustjeneste 1,5 år = autorisasjon som lege
 - Trekningsbasert – fordelt av Fylkesmannen
 - Jobb og spesialisering
- **Så – EU-tilpasning:**
 - Medisinstudiet (cand.med) = autorisasjon som lege
 - Fortsatt krav om turnustjeneste – *eller dokumentert liknende tjeneste*
 - En kvalitetsutfordring
 - Turnustjeneste fra trekning til søknadsbasert – rent arbeidsrettslige forhold
 - Jobb og spesialisering
- **Fra 1. mars 2017 (spesialistforskriften):**
 - Medisinstudiet (cand.med) = autorisasjon som lege
 - LIS1 = gammel turnustjeneste
 - Søknadsbasert (som før), men kvalitetssikring
 - Godkjent LIS1 = krav for å gå videre i jobb og spesialisering (LIS2 og 3)

Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften)	
Dato	FOR-2016-12-08-1482
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet
Publisert	I 2016 hefte 16
Ikrafttredelse	01.03.2017, 01.03.2019
Sist endret	FOR-2017-01-16-46 fra 17.03.2017, FOR-2017-02-16-193 fra 01.03.2017
Endrer	FOR-2000-12-21-1384, FOR-2000-12-21-1379, FOR-2005-12-19-1653
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1999-07-02-61-§3-5, LOV-1999-07-02-64-§51, LOV-2011-06-24-30-§8-1
Kunngjort	13.12.2016 kl. 14.15
Korttittel	Spesialistforskriften

Hva er «nytt»?

To- eller tre-delt spesialiseringsløp (LIS1, 2 og 3) - må gjennomføre del 1 (LIS1) for å gå videre i spesialiseringsløpet

Lege i spesialisering skal nå vurderes etter oppnådde læringsmål, og ikke etter hvor de har utført tjenesten

Arbeidsgiver har ansvaret for å vurdere og godkjenne læringsmål

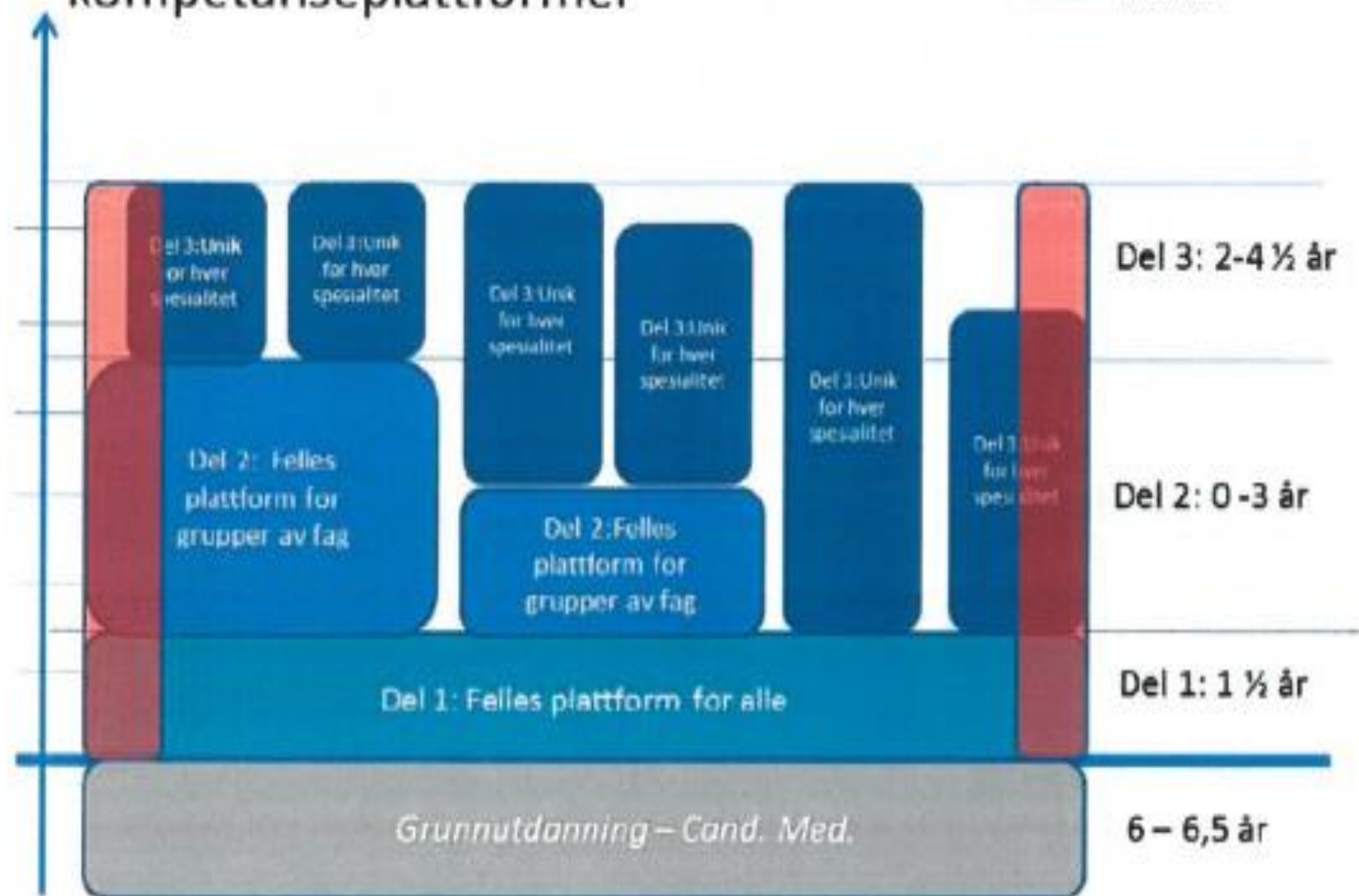
Samarbeid mellom sykehus og kommune i del 1 - enkelte læringsmål vil påbegynnes i sykehusåret og avsluttes i kommunetjenesten

Økt fokus på pedagogiske virkemidler som veiledning, supervisjon og simulering

Minstetid på 6,5 år etter medisinstudiet

Ny spesialitetsstruktur med kompetanseplattformer

- Felles obligatoriske kompetansemoduler

Del 2 og 3

Indremedisinske spesialiteter med felles læringsmål for del 2 og egne læringsmål for del 3

Akutt- og mottaksmedisin
Blodsykdommer
Endokrinologi
Fordøyelsesykdommer
Geriatrici
Hjertesykdommer
Indremedisin
Infeksjonssykdommer
Lungesykdommer
Nyresykdommer

Del 2 og 3

Kirurgiske spesialiteter med felles læringsmål for del 2 og egne læringsmål for del 3

Barnekirurgi
Bryst- og endokrinkirurgi
Gastroenterologisk kirurgi
Karkirurgi
Plastikk-kirurgi
Thoraxkirurgi
Urologi

Spesialiteter uten del 2 som går direkte til egne læringsmål for del 3

Anestesiologi
Barne- og ungdomspsykiatri
Barnesykdommer
Fysikalsk medisin og rehabilitering
Fødselshjelp- og kvinnesykdommer
Hud- og veneriske sykdommer
Immunologi og transfusjonsmedisin
Kliniske farmakologi
Klinisk nevrofysiologi
Maxillofacial kirurgi
Medisinsk biokjemi
Medisinsk genetikk
Medisinsk mikrobiologi
Nevrokirurgi
Nevrologi
Nukleærmedisin
Onkologi
Ortopedisk kirurgi
Patologi
Psykiatri
Radiologi
Revmatologi
Rus- og avhengighetsmedisin
Øre-nese-halssykdommer
Øyesykdommer
(allmennmedisin, arbeidsmedisin, samfunnsmedisin)

Del 1: Felles læringsmål

Felles obligatoriske kompetansemøduler skal integreres i Del 1, 2 og 3: Etikk, systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse, lovverk, forskningsforståelse, kunnskapsbehandling, kvalitet og pasientsikkerhet, kommunikasjon, pasient- og brukermedvirkning, samarbeid, pasient-/adrenende

Ny spesialistutdanning for leger

Læringsmål for de kliniske fagene i del 1

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
KLINISKE LÆRINGSMÅL DEL 1 – SPESIALISTHELSETJENESTEN	5
Generelle læringsmål	5
Blodningstilstander	6
Brannskader	7
Cerebrale tilstander	8
Endokrinologi	9
Hjerte/lunge	10
Infeksjonssykdommer	11
Karsykdommer	12
Mage/tarm	13
Ortopedi	14
Psykisk helse	15
Smertetilstander	16
Traumer	17
Generelle prosedyrer – Spesialisthelsetjenesten	18
KLINISKE LÆRINGSMÅL DEL 1 – PSYKIATRI *	21
Generelle læringsmål	21
Angst- og tvangslidelser	23
Kognitiv svikt	24
Kriser og traumer	25
Medikamentell behandling	26
Personlighetsforstyrrelser	27
Psykososer	28
Rus- og avhengighetslidelser	29
Somatiske tilstander ved psykiske lidelser	30
Stemmingslidelser	31
KLINISKE LÆRINGSMÅL DEL 1 – ALLMENNMEDISIN	32
Akuttmedisin	32
Barn	33
Cerebrale tilstander	34
Endokrinologi	35
Geriatrici	36
Gynekologi	37
Hjerte/kar	38
Hud	39
Infeksjonssykdommer	40
Kreftsykdom	41
Lungesykdommer	42
Mage-/tarmsykdommer	43
Muskel/skjelettlidelser	44
Nakke og rygg	45
Nyre/urinveier	46
Psykisk helse	47
Samfunnsmedisin	49
Svangerskap	50
Sykehjemsmedisin	51
Utmattelsessymptomer	52
Øre-Nese-Hals	53
Øye	54
Generelle læringsmål for legevakt	55

- 101 kliniske læringsmål for LIS1
- 46 gjennomføres/ godkjennes i allmennpraksis

Gynekologi

LM-66	Kunne utføre gynekologisk undersøkelse , herunder kunne utføre screening med cervixcytologi under supervisjon	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders vurdering
LM-67	Kunne gi veiledning til pasienter ift bruk av prevensjonsmiddel under supervisjon	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders vurdering
LM-68	Kjenne til metode for å sette inn spiral/p-stav	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders vurdering
LM-69	Kunne gi råd og veiledning til kvinner ifm gjennomføring av abortinngrep under supervisjon	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders vurdering

Samfunnsmedisin

LM-87	Kjenne til hvordan kommunens samfunnsmedisinske arbeid organiseres og utføres	Anbefalt læringsaktivitet: Lokal introduksjon Møte med kommuneoverlege Læring i praksis/Modellæring	Vurderingsmetode: Veiledervurdering Vurdering ved kommuneoverlege
-------	---	---	--

Læringsmål 87: LIS skal ha kjennskap til hvordan kommunens samfunnsmedisinske arbeid organiseres og utføres, herunder ha kjennskap til sammenhengen mellom levevilkår og helse samt hvordan kommunene arbeider forebyggende og helsefremmende på tvers av sektorene for å bedre befolkningens helse.

Sykehjemsmedisin

LM-90	Kjenne til institusjonens plass i utredning, behandling og rehabilitering av aktuelle pasientgrupper, og kjenne sykehjemslegens rolle i ledelse, fagutvikling og medisinsk behandling	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis Arbeid i sykehjem	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders (sykehjemsleges) vurdering
LM-91	Ha kunnskap om og under supervisjon kunne gi lindrende behandling i livets siste fase	Anbefalt læringsaktivitet: Klinisk praksis Arbeid i sykehjem	Vurderingsmetode: Supervisørs/veileders (sykehjemsleges) vurdering

Læringsmål 90: LIS skal delta i tverrfaglig arbeid om behandlingsavklaring, tverrfaglig kartlegging og behandling av enkeltpasient med ADL-problemer og/eller sviktende kognitiv funksjon

Læringsmål 91: Lindrende behandling i livets siste fase med inkludering av pasient, pårørende og annet helsepersonell i beslutningsprosessen.

Spesialistutdanning for leger del 1–3

Felles kompetansemøduler (FKM)

Læringsmål med utdypende tekst, læringsaktiviteter, vurderingsformer

- 74 læringsmål innen FKM for LIS1, LIS2 og LIS 3
- Tverrnivå-godkjenning

Innhold

Innledning	2
Etikk.....	3
Forebygging.....	5
Forskningsforståelse	6
Kommunikasjon	9
Kunnskapshåndtering.....	13
Kvalitet og pasientsikkerhet.....	18
Lowverk.....	23
Pasient- og brukervedvirkning.....	25
Pasient- og pårørendeopplæring	27
Samhandling.....	30
Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse.....	34

Etikk

Del 1

Nr	Læringsmål	Aktivitet/arena	Vurdering	Godkjenning
LM-01	Kjenne til sentrale normer og verdier som styrer medisinsk og helsefaglig virksomhet og ha kunnskap om teorier og metoder i medisinsk etikk.	Innlegg på introduksjonsdager på sykehus	Bekreftet deltakelse	Sykehus
LM-02	Kunne identifisere, analysere og håndtere noen etiske utfordringer i egen klinisk praksis under veiledning.	(Gruppe)veiledning i sykehus (Gruppe)veiledning i kommune	Selveval. /Gruppeeval. Veileders vurdering	Kommune
LM-03	Kjenne til og ha bevissthet om etiske utfordringer i et multikulturelt samfunn og et folkehelseperspektiv.	Gruppeveiledning i kommune og fylkesmannens kurs i offentlig helsearbeid Litteraturpakke	Veileders vurdering Bestått kursprøve	Kommune

Utdyping:

Under temaet etikk skal LIS fokusere på etisk bevissthet, refleksjon og håndtering av etiske utfordringer. Spesialistutdanningen skal forberede legene på utfordrende situasjoner og oppgaver, gi dem metoder og verktøy til å håndtere disse situasjonene og skape rom for refleksjon rundt etiske utfordringer i helsetjenesten. I del 1 av utdanningen skal legen ha oppnådd kjennskap til sentrale verdier i helsetjenesten og ha kunnskap om og kunne reflektere over sentrale etiske dilemma og fått noe trening i å anvende metode for etisk analyse.

Læringsmål 01

Leger skal vite om det nasjonale verdigrunnet i spesialisthelsetjenesten (kvalitet, trygghet og respekt) og kunne reflektere over betydningen av disse verdiene i egen praksis. Leger skal ha kjennskap til normer og verdier som styrer medisinsk og helsefaglig virksomhet og ha kunnskap om etiske regler, metoder og prinsipper, relevante lover og etiske veiledere.

Læringsmål 02

Alle pasienter skal møtes med respekt uansett bakgrunn. Leger må kunne identifisere situasjoner hvor verdier står opp mot hverandre og forstå konsekvenser av verdivalg. De bør kjenne til metode for etisk analyse på etiske dilemma som identifiseres i egen praksis og metoder for å få til gode beslutningsprosesser når etisk utfordrende avgjørelser skal tas.

Læringsmål 03

Leger må ha innsikt i etiske aspekter ved fordeling og prioritering av samfunnsressurser til helse og i etiske utfordringer som følger et multikulturelt samfunn, med sosial ulikhet i helse, nasjonalt og globalt. Kjenne til Nasjonalt råd for prioritering.

Lovverk

Del 1

Nr	Læringsmål	Aktivitet/arena	Vurdering	Godkjenning
LM-44	Ha kunnskap om sentrale bestemmelser som regulerer plikter og rettigheter for helsepersonell og pasienter.	(Gruppe)veiledning (sykehus) Fylkesmannens kurs i off. helsearbeid E-læringskurs	Veileders vurdering Bestått kursprøve Bestått e-læring	Kommune
LM-45	Kunne finne frem til og følge opp krav i aktuelt regelverk som regulerer egen virksomhet.	Gruppeveiledning med bibliotekar og jurist Fylkesmannens kurs i off. helsearbeid Anvende på konkrete saker allmenmed.	Veileders vurdering Bestått kursprøve	Kommune

Del 2-3

LM-46	Forstå ansvaret som legespesialist i ivaretagelsen av lovlighet, forsvarlighet, standardisering og god praksis.	Gruppeveiledning med kasuistikker Veilederkurs Prosjektoppgave i kunnskap og forbedring	Gruppeveileders vurdering Bestått kursprøve Evaluering av veiledning i praksis Godkj.prosjektoppg.
LM-47	Ha kjennskap til at det finnes spesiallover, særskilte organer og saksbehandlingsformer av særlig betydning for den enkelte spesialitet.	Individuell veiledning Gruppeveiledning Eksisterende kliniske kurs/samlinger	Veileders vurdering

Registrering av kompetanse og gjennomførte læringsmål

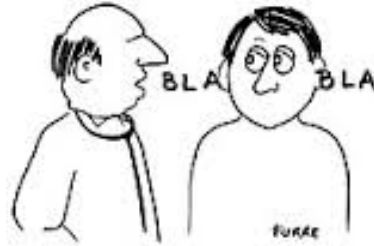
- Samme kompetanseregistreringsverktøy for registrering av oppnådde læringsmål og læringsaktiviteter i kommunen som i HF (Dossier), men...
 - Kommuneløsningen ligger på en server utenfor løsningen til de regionale helseforetakene – LIS må etablere ny bruker ved oppstart i kommunen
- LIS selv ansvarlig for å invitere inn leder, veileder og supervisor inn i verktøyet (Dossier)
 - Leder = HS-sjef (eller delegert)
 - Veileder LIS1 = allmennlege med veiledningsansvar for LIS1-legen
 - Veileder LIS3 = godkjent veileder i allmenn-, samfunns-, eller arbeidsmedisin
 - Supervisor = andre som veileder/underviser LIS-lege i Læringsmålene
- **Support**
 - Et [web-basert ressurscenter](#) med informasjon, brukermanualer, enkel e-læring/videoer etc for LIS, ledere, veiledere og supervisører ute i kommunene

Arbeidsgiver: kommunenes oppgaver (LIS1)

- Sørge for at legen får nødvendig **veiledning og supervisjon**
- Sørge for at det oppnevnes en individuell veileder for den enkelte lege
- Sørge for at oppnådde læringsmål dokumenteres
- Sørge for at den enkelte lege får løpende vurdering av om læringsmålene er oppnådd
- Utpeke hvem i kommunene som godkjenner læringsmålene (leder, eller en som utfører oppgaven på vegne av leder) og kople vedkommende med LIS ved ansettelse
- Opprette kontakt med "avgivende" sykehus for å fordele ansvar for å godkjenne læringsmål som fullføres i kommunen, samt sikre at LIS har oppnådd nødvendig kompetanse gjennom sykehusåret
- Anbefaling: Arrangere introduksjonskurs blant annet for å opprette kontakt mellom LIS 1 og den ansvarlige i kommunen, og for læring i relevante felles kompetansemål
- Utstede bekreftelse på gjennomført praktisk tjeneste
 - Tidsrom, stilling og fravær (max. 10% totalt) - som bekreftelse på oppfylt minstekrav til utdanningstid

Leders, veileders og supervisors oppgaver i praksis

- Leder, veileder og supervisor blir invitert inn i kompetansportalen via e-post fra LIS
- **Leders ansvar i portalen:**
 - Godkjenne læringsmål
 - Følge opp LIS' progresjon og måloppnåelse
 - Alt det andre fra i sted...
- **Veileders ansvar i portalen:**
 - Forberede veiledningssamtaler
 - Sørge for referat fra veiledningssamtaler
 - Følge med på og kommentere på læringsmål og læringsaktiviteter
- **Supervisors ansvar i portalen:**
 - Signere på fullført supervisjon av læringsaktiviteter
 - Ev. kommentere på læringsaktiviteter

LIS1 i Kristiansand kommune fra 1. sept.

- LIS1-møte 11. september.
 - Innføring i kommunehelsetjenesten
 - Samfunnsmedisin
 - Helsestasjon
 - Skole
 - Videre spesialisering
- LIS-ledelse/godkjenning etablert
- Avtalt halvveisevaluering med LIS1 og veileder
- Nytt møte 2-3 uker før avsluttet tjeneste

Fylkesmannens oppgaver (LIS1)

- Kurs i offentlig helsearbeid
- Kurs i akuttmedisin
- Gruppeveiledning LIS1

- Opplæring til veiledere for LIS1

- Tilsyn

→ Læringsmål

LIS1's oppgaver

- Ikke beskrevet rent spesifikt, men...
- **Ansatt** (plikter og rettigheter)
- **Egnet og kompetent** (jf. Helselovgivningen og læringsmål)
- Må følge opp og ta **ansvar** for eget utdanningsløp!

Arbeidsgiver: kommunenes oppgaver (LIS3)

- Allmennmedisin
 - Samfunnsmedisin
 - Arbeidsmedisin
- **ASA-spesialitetene**
- Endring i Spesialistforskriften og innføring av læringsmål (kommunenes rolle og ansvar forskriftsfestes) for LIS3 i ASA-spesialitetene fra 1. mars 2019:
 - Kommunene må søke om å bli godkjente utdanningsvirksomheter
 - Krav om veiledning og supervisjon gjennom hele utdanningsløpet
 - Veiledningsgruppe i 2 (3) år (som nå)
 - Krav om godkjent tjenesteinnhold (som nå)
 - Ikke krav om sykehustjeneste for allmennleger, eller kommunal tjeneste for samfunnsmedisinere – men definerte læringsmål som vanskelig kan oppnås uten dette

www.helsedirektoratet.no